

## Załącznik M3 – wytyczne projektowe

### **CZĘŚĆ I – wytyczne Rady i Zarządu Dzielnicy XIII Podgórze:**

1. Koncepcja winna uwzględniać wysokie wartości przyrodnicze i krajobrazowe Stawu Płaszowskiego oraz jego otoczenia. Dlatego koniecznym jest ograniczyć wprowadzenia obiektów kubaturowych.
2. Należy zaniechać projektowania plaży.
3. Obszar Stawu Płaszowskiego winien spełniać rolę edukacyjną dla dzieci, młodzieży i dorosłych (ścieżki dydaktyczne z tablicami informacyjnymi dot. flory i fauny oraz stanowiska obserwacyjne).
4. Przy projektowaniu ścieżek spacerowych ich dostępność przewidzieć od strony ul. Powstańców Wielkopolskich, Krzywda, Wodna.
5. Oświetlenie ścieżek spacerowych powinno zapewnić bezpieczeństwo użytkowników.

### **CZĘŚĆ II – wytyczne eksperta przyrodnika – Kazimierza Walasza**

**dr Kazimierz Walasz, Prezes Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego**

Staw Płaszowski jest jednym z najważniejszych pod względem przyrodniczym zbiorników wodnych Krakowa. Posiada bogatą awifaunę lęgową. Jest miejscem zatrzymywania się ptaków migrujących. Jest też miejscem zimowania ptaków wodnych, w okresach gdy zbiornik nie jest pokryty lodem. W całym okresie zimowym zatrzymują się tu drobne ptaki śpiewające, żerujące w trzcinach.

Najcenniejszym gatunkiem jest niewielka czapla bączek chroniona także dyrektywą ptasią Unii Europejskiej. W okresie migracji i zimowania pojawiają się tu rzadkie gatunki ptaków wodnych.

Przygotowując projekt zagospodarowania należy pamiętać o następujących kwestiach: status prawny zbiornika, wartość przyrodnicza dla Krakowa, potencjalne grupy docelowe użytkowników tego terenu (również decyzja, które z tych grup zdecydowanie wyłączamy z możliwości użytkowania tego terenu). Charakterystyka poszczególnych grup docelowych powinna zawierać:

- dni tygodnia w jakie dana grupa korzysta z terenu
- liczebność danej grupy w poszczególne dni tygodnia
- rozkład użytkowania w ciągu dnia poszczególnych grup docelowych
- liczebność najmniejszej i największej grupy
- sposób korzystania ze zbiornika
- sugerowane urządzenia, instalacje, materiały informacyjne, edukacyjne dla danej grupy docelowej

Podział obszaru na **strefy**:

- strefa przejścia, komunikacyjna przez obszar
- strefa spacerowa
- strefa biegowa
- strefa ćwiczeń fizycznych

- strefa wypoczynku (ławki, miejsca piknikowe)
- strefy obserwacji ptaków
- strefy obserwacji płazów
- strefy obserwacji owadów
- strefy poznania roślin i zbiorowisk roślinnych
- punkty widokowe, krajobrazowe
- strefy dydaktyczne
- punkty informacyjne (ogólne, informacje na tablicach)
- punkty gromadzenia śmieci
- punkty WC
- strefy chronione przed wejściem na nie

Typ **nawierzchni** ścieżek - utwardzona, bita, asfalt - w żadnym przypadku wysypana żwirem!

Ewentualne **nasadzenia drzew i krzewów**:

1. dające jagody i owoce - szczególnie w miejscach obserwacji ptaków
2. tworzące ukrycie punktów obserwacji ptaków
3. uzupełniające zieleni tworzącą zacienienie, zwłaszcza w miejscach gdzie należy usunąć rośliny inwazyjne - jak orzech włoski czy klon jesionolistny

Zagospodarowanie **miejsc obserwacji ornitologicznych**:

- nieurządzone
- urządzone - ławki, tablice
- zadaszenia obserwacyjne
- pomost
- miejsca rozrodu płazów - urządzić
- miejsca wychodzenia ptaków na ląd
- wyspy rozrodcze ptaków
- wyspy wypoczynkowe ptaków

**Główne grupy zainteresowane terenem:**

1. **Spacerowicze** - największa aktywność w weekendy - szacowana liczba - 1 000 - 2 000 w ciągu dnia
  - potrzebne wytyczone, oznaczone ścieżki
  - tablice informacyjne o walorach, przyrodniczych, historycznych, krajobrazowych
  - przewodnik z mapą na smartfona
  - kosze na śmieci
2. **Spacerowicze z psami** - codziennie rano w południe i wieczorem - szacowana liczba - 100 - 200 osób
  - oznakowane trasy - tylko dla psów (tylko po tych trasach wolno chodzić z psem)
  - na nich pojemniki na odchody
3. **Grupy szkolne** - edukacja ekologiczna - szkoły - w dni robocze, szkoły miejscowe i z całej Polski przyjeżdżające zobaczyć krakowskie zabytki:
  - setki osób jednego dnia, ale zapewne nie codziennie
  - oznakowana ścieżka przyrodnicza

- oznakowania miejsc rozrodu płazów z tablicami
  - tablica pokazująca zróżnicowanie siedlisk nadwodnych i podwodnych
  - tablice pokazujące najpowszechniej występujące rośliny
  - tablice z ptakami
  - wytyczone miejsca obserwacji ptaków
  - przewodnik na smartfona
4. **Obserwatorzy ptaków**
  5. **Miłośnicy roślin**
  6. **Miłośnicy bezkręgowców - motyle, ważki,**
  7. Rowerzyści
  8. Biegacze
  9. Sportowcy - ścieżka zdrowia
  10. Wędkarze

Koncepcja/projekt zagospodarowania powinien wskazać miejsc i sposób korzystania z obiektu.

Należy wskazać miejsce parkingowe (znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie) i dobrze oznakować trasę dojścia z parkingu do Stawu.

Trzeba też przewidzieć miejsca do parkowania rowerów

### **CZĘŚĆ III – wytyczne eksperta przyrodnika – Stefana Gawrońskiego**

**Stefan Gawroński, Zakład Ekologii Roślin, Instytut Botaniki UJ, Zakład Badań Ekologicznych i Usług Ogrodniczych**

#### **Założenia do konkursu Projekt zagospodarowanie Stawu Płaszowskiego**

Przeznaczenie terenu w ewidencji gruntów

#### **Miejskie – publiczne grunty terenów zieleni biocenotycznej**

Główne formy przeznaczenia:

- służą rekreacji kontemplacyjnej,
- są miejscem regeneracji zdrowia i kontaktu mieszkańców z przyrodą,
- mają wybitne znaczenie dla procesów ekologicznych,
- służą do celów dydaktycznych i badań naukowych,
- pełnią doniosłą rolę estetyczną,
- mają duże znaczenie dla fizjonomii wnętrza krajobrazu miejskiego,
- roślinność porastająca te tereny pełni rolę izolacyjną i znaczącą rolę fitosanitarną,
- monitoring miejskiego środowiska abiotycznego – regulacja stosunków wodnych i chemizmu wody,
- monitoring miejskiego środowiska biotycznego – siedlisko dla wielu gatunków glonów, mszaków, roślin naczyniowych, wybranych grup bezkręgowców, oraz kręgowców: ryb, płazów, gadów, ptaków, ssaków.

Pozostałe formy rekreacji są tylko uzupełniające i nie inwazyjne dla środowiska przyrodniczego.

Projekt powinien uwzględniać lokalną migrację gatunków i przebieg korytarzy ekologicznych oraz zawierać następujące zalecenia:

- ograniczenie swobodnej penetracji terenu przez domowe zwierzęta, głównie psy i koty,
- eliminowanie inwazyjnych gatunków roślin,
- do zabudowy roślinnością otoczenia stawu stosować tylko rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem,
- teren objęty projektem może być zastępczym siedliskiem dla przenoszonych (za stosownym pozwoleniem prawnym) chronionych gatunków roślin z innych stanowisk w mieście,
- uwzględnienie alternatywnego zasilania zbiornika w wodę,
- ustalenie docelowego poziomu wody w zbiorniku dla zachowania równowagi w jego środowisku przyrodniczym, z zachowaniem dopuszczalnego poziomu wód gruntowych w otoczeniu zbiornika,
- przewidzenie czyszczenia zbiornika z śmieci i innych odpadów,
- zaprojektowanie izolacji akustycznej od strony linii kolejowej,
- przewidzenie nowoczesnych form edukacji – przykładowo zalecenie opracowania wirtualnej strony edukacyjnej „Staw Płaszowski – Przyroda na co dzień – Dzikie życie w mieście”.

